

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Uppgiftslämnarservice för företagen (SOU 2015:33)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till förordning om företagens uppgiftslämnande.

Utredningen hade ursprungligen i uppdrag att presentera ett förslag som innebär att uppgifter som lämnas från företagen till statliga myndigheter som regel endast ska behöva lämnas en gång och till ett ställe. I uppdraget ingick att redovisa bland annat de rättsliga och tekniska förutsättningarna för att skapa ett system där uppgifter kan användas av flera myndigheter och leda till ett informationsutbyte mellan myndigheterna. Förslagen ska särskilt beakta hur denna samordning kan organiseras och hur en god och enhetlig beskrivning av uppgiftskraven i ett uppgiftskravsregister kan vidmakthållas (dir. 2012:35). Ett antal tidigare redovisningar har gjorts före det nu aktuella slutbetänkandet. I sitt senaste tilläggsdirektiv beslutat den 28 november 2014 (dir. 2013:111) fick utredningen i uppdrag att förbereda och genomföra de åtgärder som krävs för att uppgifter som lämnas från företagen till statliga myndigheter som regel endast ska behöva lämnas en gång och till ett ställe. Målsättningen var att ett system för företagens uppgiftslämnande ska finnas på plats senast under första halvåret 2015. Tilläggsdirektiven angav att utredningen ska vidareutveckla prototypen inför användandet i ett fullskaligt system.

Utredningens genomförandearbete anges ha resulterat i Uppgiftslämnarservice för företagen som kommer innebära att

- företagen genom en e-tjänst på verksamt.se får en överblick över vilka uppgiftskrav från olika myndigheter som angår den egna verksamheten (En tjänst på verksamt.se)
- företagen genom en e-tjänst på verksamt.se får en presentation av företagets grundläggande uppgifter som hämtats från olika myndigheter samt information om hur uppgifter kan ändras (En tjänst på verksamt.se)
- företagen får ett meddelande av myndigheterna via Mina meddelanden när företaget är skyldigt att fullgöra ett uppgiftskrav (Aviseringstjänst i Mina meddelanden)
- myndigheterna samordnar grundläggande uppgifter om företagen i samband med företagens uppgiftslämnande (i Sammansatta bastjänsten)
- myndigheterna kartlägger sina uppgiftskrav i ett Uppgiftskravsregister (Uppgiftskravstjänsten)

- myndigheter åläggs att aktivt verka för att minska och förenkla företagens uppgiftslämnande (Förenklingsarbete).

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Syftet med förslaget

I konsekvensutredningen anges att utredningens uppdrag har varit att förbereda och genomföra de åtgärder som krävs för att uppgifter som lämnas från företagen till statliga myndigheter som regel endast ska behöva lämnas en gång och till ett ställe.

Regelrådet finner redovisningen av syftet med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen anges att med hänsyn till systemets omfattning bedömer utredningen att frivilliga samverkans- och samarbetsformer inte kan säkerställa det som ska uppnås. Enbart generella bestämmelser såsom 6 § förvaltningslagen anges inte heller vara tillräckliga. Utredningen bedömer att en skyldighet för statliga myndigheter att medverka till ett minskat och förenklat uppgiftslämnande för företagen är en nödvändig förutsättning för att säkerställa ett långsiktigt och väl fungerande system.

Regelrådet finner att konsekvensutredningens kvalitet hade kunnat förbättras ytterligare om det utöver ovan angiven information också hade angetts om andra sätt att utforma ett nytt författningsförslag hade varit möjliga och varför den föreslagna utformningen valts. Den redovisning som finns i konsekvensutredningen ger likväl en tillräckligt tydlig bild av de överväganden som gjorts för att denna brist inte ska ses som allvarlig.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges att förslaget inte uppfyller någon direkt skyldighet som följer av Sveriges anslutning till den Europeiska unionen. Uppgiftslämnarservice föreslås emellertid realiseras i företagsportalen verksamt.se, som i sin tur anges vara den svenska kontaktpunkten för att uppfylla Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden. Vidare anges att det pågår ett regelförenklingsarbete inom EU som Sverige aktivt deltar i.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges i konsekvensutredningen att genomförandet av Uppgiftslämnarutredningens förslag enligt den s.k. programplanen kommer att pågå under hela 2015. Utredningen föreslår ikraftträdande den 1 januari 2016, vilket anges vara den tidigast möjliga tidpunkten med hänsyn till det arbete och de förberedelser som återstår. Det anges vara viktigt att en reglering finns på plats för att säkerställa ett långsiktigt system för företagens uppgiftslämnande.

Vidare anges att utredningens uppdrag omfattar att ta fram utbildningsmaterial främst till myndigheter samt att vid behov inrätta en webbplats till stöd för företag och myndigheter. Detta anges vara genomfört och därmed anser utredningen att behovet av sådana informationsinsatser som utredningen ansvarar för är omhändertagna. Därutöver anges det i konsekvensutredningen att det i det fortsatta genomförandet av förslaget kommer att finnas behov av ytterligare informationsinsatser riktade till företagen. Det anges att sådana informationsinsatser kommer att genomföras av myndigheterna som är ansvariga för Uppgiftslämnarservice efter den 30 mars 2015.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det anges i konsekvensutredningen att regleringen avser ett system för företagens författningsreglerade uppgiftslämnande, vilket anges innebära att i princip samtliga företag i Sverige berörs, oavsett bransch och storlek.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen anges att författningsförslaget reglerar ett system som det offentliga ska tillhandahålla för att minska och förenkla företagens uppgiftslämnande. Systemet – Uppgiftslämnarservice för företagen – ska kunna avlasta företagen tidsmässigt och därmed minska deras administrativa kostnader. Ett exempel på detta anges vara om två eller flera uppgiftskrav (som innehåller samma eller likvärdiga uppgifter) från en eller flera myndigheter kan slås ihop och lämnas in vid samma tidpunkt. Detta anges kunna underlätta för företagaren. Ett annat exempel som anges är om ett uppgiftskrav som är kopplat till en specifik bransch får lämnas under en period som är mindre intensiv för företag i denna bransch, exempelvis att en lantbrukare om möjligt inte ska behöva lämna uppgifter under skördetiden.

Vidare anges att utredningen inte har genomfört några egna beräkningar av de samhällsekonomiska effekterna som förslaget ger. Det anges att utredningen förgäves har eftersökt tillförlitlig information och statistik hos ett flertal källor om företagens uppgiftslämnarbörda. Effekterna av utredningens förslag anges vidare vara olika svåra att mäta utan exempelvis sådana indikatorer som finns i det norska Oppgaverregistret. Slutligen anges att en kvantifiering av nyttorna för företag och myndigheter bör göras efter införandet av Uppgiftslämnarservice för företagen med utgångspunkt i de indikatorer som ska registreras i Uppgiftskravsregistret.

Regelrådet ser det som positivt att utredningen har konkretiserat sina bedömningar om vilken förenkling som kan åstadkommas med nyss nämnda exemplifieringar. Som angetts ovan har utredningen inte genomfört egna beräkningar av samhällsekonomiska effekter av förslagen och det finns inte heller information om att beräkningar skulle ha gjorts av någon annan aktör.

Regelrådet har viss förståelse för att det finns utmaningar att beräkna förslagets samhällsekonomiska effekter, inklusive påverkan på företagens administrativa kostnader. Inte desto mindre borde konsekvensutredningen i vart fall ha kunnat innehålla tydligare information om vilka åtgärder som utredningen har vidtagit för att få tillförlitligt underlag om företagens uppgiftslämnarbörda. Detta skulle

ha förbättrat konsekvensutredningens transparens i allmänhet och skulle även specifikt ha gett Regelrådet bättre möjligheter att göra en bedömning av om det som är möjligt att göra för att redovisa påverkan på företagens administrativa kostnader också har gjorts.

Regelrådet finner att någon form av exempelberäkningar borde ha kunnat göras. Såvitt Regelrådet kan bedöma bör påverkan på företags administrativa kostnader kunna variera mellan branscher och företag beroende på hur mycket information de aktuella företagen lämnar till hur många myndigheter i utgångsläget.

Regelrådet finner redovisningen av förslaget påverkan på företagens administrativa kostnader bristfällig.

Andra kostnader och verksamhet

Det anges i konsekvensutredningen att för att använda Uppgiftslämnarservice krävs i princip internetuppkoppling och e-legitimation. Utredningen bedömer att användandet inte medför några stora kostnader för företaget och att det inte heller kommer krävas några större förändringar i företagets verksamhet för att börja använda det automatiserade systemet.

Regelrådet finner att det hade behövts en utförligare redovisning. Enligt Regelrådets uppfattning kan det inte uteslutas att exempelvis kostnader för utbildning skulle kunna bli aktuella i vissa fall.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets påverkan på företagens andra kostnader och verksamhet bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen anges att regleringen inte bedöms påverka konkurrensförhållandena för företagen. Motivering till denna bedömning saknas.

Regelrådet finner att om utredningens bedömning av förslagets kan få företagens administrativa kostnader att minska skulle visa sig vara riktig, skulle en indirekt effekt av detta kunna vara att några eller alla berörda företag får en stärkt konkurrenskraft. Inte minst mot den bakgrunden borde utredningens bedömning ha motiverats.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen anges att målsättningen med det myndighetsgemensamma system som utredningen föreslår är att det ska bli en märkbar positiv förändring för företagen när de ska uppfylla författningsreglerade uppgiftskrav. Den föreslagna samordningen anges även innebära att företagen kan påverka systemets fortsatta utveckling och förvaltning genom ett så kallat Företagsdataforum.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen anges att regleringen avser statliga myndigheters skyldigheter att medverka i och tillhandahålla ett system för att minska och förenkla företagens uppgiftslämnande. Systemet omfattar i princip samtliga företag oavsett bransch och storlek. Utredningen har inte bedömt att det behöver tas någon särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning. Däremot bedömer utredningen att systemet kommer att skapa störst nytta för små och medelstora företag.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet finner att konsekvensutredningen i ett antal avseenden håller en tillräcklig kvalitet. När det gäller förslaget påverkan på administrativa kostnader är det positivt att försök har gjorts att konkretisera förslaget effekter men sammantaget håller inte redovisningen av påverkan på administrativa kostnader tillräcklig kvalitet. Brister finns också i redovisningen av påverkan på företagets andra kostnader och verksamhet samt av förslaget påverkan på konkurrensförhållanden för företag.

Sammantaget finner Regelrådet att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 8 oktober 2015.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist, ordförande, Lennart Palm, Leif Melin, Eleonor Kristoffersson och Samuel Engblom.

Ärendet föredrogs av Per Högström.

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Per Högström
Föredragande